

Joanna Przybylska

CZY REZERWATY DOSTATECZNIE CHRONIĄ ŚWIĘTOKRZYSKĄ PRZYRODĘ?

Do nature reserves protect the wildlife of the Świętokrzyskie Voivodship sufficiently?

ABSTRAKT: W artykule przedstawiono historię tworzenia sieci rezerwatów, stan obecny i perspektywę rozwoju tej formy ochrony przyrody w granicach województwa świętokrzyskiego (SE Polska). Świętokrzyskie z 72 rezerwatami zajmującymi ok. 0,3% powierzchni plasuje się poniżej średniej krajowej (0,5%). Większość obiektów zajmuje stosunkowo niewielką powierzchnię (81% – poniżej 50 ha), co negatywnie wpływa na skuteczność ich ochrony. Powierzchnia obiektów jest szczególnie nieadekwatna do potrzeb w przypadku rezerwatów leśnych, które obecnie chronią jedynie 0,35% świętokrzyskich lasów. Wskazano przykłady obiektów stanowiących enklawy izolowane obszarami bezleśnymi lub poddanymi intensywnej gospodarce leśnej i pofragmentowane siecią dróg. W rezerwach stepowych, wymagających ochrony czynnej, podejmowane są działania ochronne, jednak nie obejmują one całości z i tak skromnej powierzchni tych obiektów. Istotne braki odnotowano w przypadku rezerwatów wodnych i torfowiskowych. W niniejszym artykule zaproponowano obiekty o udokumentowanej wartości przyrodniczej, które mogłyby uzupełnić te luki.

SŁOWA KLUCZOWE: rezerwaty przyrody, województwo świętokrzyskie, fragmentacja siedlisk

ABSTRACT: The article presents the history, present state and the perspectives for development of the network of nature reserves in the Świętokrzyskie Voivodship (SE Poland). The region with 72 reserves protecting 0.3% of its area is below the national average (0.5%). The majority of reserves are small objects (81% with the area below 50 ha), which negatively affects the effectiveness of their protection, mainly taking into consideration forest reserves, which protect only 0.35% of the region's forests. The examples of objects which are enclaves surrounded with deforested or intensively managed areas, fragmented with a network of roads, are presented. In steppe reserves, requiring active protection, proper management includes only a part of their relatively small area. Aquatic and peat-bog reserves are underrepresented. The objects with documented environmental value, which could supplement the network of nature reserves, are proposed in the article.

KEY WORDS: nature reserves, Świętokrzyskie Voivodship, habitat fragmentation

Wstęp

Województwo świętokrzyskie jest jednym z najmniejszych w kraju, jednak uroz-

maicona budowa geologiczna, zróżnicowanie szaty roślinnej i położenie na granicy zasięgów wielu gatunków warunkują znaczną różnorodność biotyczną. Łącznie ponad